

Jutta Boje-Møllers foredrag ved Dansk Kvindesamfunds årsmøde

Taler

Jutta Bojsen-Møller
Formand for Dansk
Kvindesamfund

Dato

29. marts 1899

Sted

Sorø

Omstændigheder

Oprindelig trykt i *Kvinden og Samfundet* årgang 15 (4) 1899, s. 49-51.

Ved „Dansk Kvindesamfund”s Aarsmøde i Sorø i Sommer rettede Dr. Starcke et Spørgsmaal, til Forsamlingen, som det i Øjeblikket ikke var *let* at besvare — og det blev det derfor heller ikke. Doktoren sagde omtrent saadan: det var *retfærdigt*, at Kvinderne, den halve Del af Menneskeslægten, fik Del i Landets Styrelse — det var der ikke Tvivl om — men var det „*samfundstjenligt*”. Sidder Kvinderne inde med noget, som Mændene have *Brug* for til Landets Styrelse, og har Kvinderne vist nogen Interesse i den Retning; — thi først da er det berettiget —?

Landstinget har gentagende erklæret kort og godt, uden Grunde, at det hverken var tjenligt for Kvinderne selv eller for Samfundet, om de fik Del i Landets Styrelse og dermed lukket Døren haardt i for alle Kvinder.

Det kunde, derfor nok være paa sin Plads og samfundstjenligt, om vi kunde faa en Forhandling i Gang om det Spørgsmaal; thi er det *ikke* samfundstjenligt at føre Kvinderne med i Styret, maa vi hurtigst muligt trække os tilbage og ikke spille vor Tid med at tænke paa det.

Altsaa, har Landstinget virkelig Ret, eller har det ikke? — det er det Spørgsmaal, jeg gerne vil have til Forhandling og selv begynde med at sige lidt om, haabende at andre vil tage det op og sige noget mere — og bedre —.

Hostrup siger i en Bryllupssang:

I kender jo Ordet, at aldrig man finder Af Mennesker bedre end Mandfolk og

Kvinder; Og Ordet er godt, thi det gemmer den Mening, *At skilt er de daarligst, men bedst i Forening*. Det er jo nok nærmest Hjemmet, han her tænker paa - den lille Stat, men har vi ikke der de samme Sager at forhandle, som i den store Stat: Finansloven skal lægges, Skolespørgsmaalet ordnes for Børnene, Alderdomskaarene for de Gamle —, de skulde helst have den bedste Plads i Hjemmet — Tyendeforholdet, de fattige uden om os og ved vor Dør — og over det Hele, som det vigtigste, Kirkespørgsmaalet. Agerbrug og Industri har man ogsaa, altsammen som i den store Stat. Mand og Kone er som Landsting og Folketing. Det er da nu fra alle Sider erkendt, at det er ikke godt i et Hjem, hvor der ingen Kone er, eller hvor hun er saa underkuet, at hun intet har at sige — (se Pastor Mallings nye Bog „Bodil”) — allerbedst er det, naar de to i Fællesskab forhandler om alle Sagerne, hver paa sin Maade, og saa kommer til Enighed derover — „skilt er de daarligst, bedst i Forening” — og mon det ikke ogsaa kunde anvendes paa de store Samfundsspørgsmaal.

Det mandlige mener jeg er det myndige: „Saadan skal det være, fordi jeg vil have det saadan, det er nu mit Princip,” — Mands Villie, Mands Himmerig.

Det kvindelige er det forhandlende, tager mere Hensyn til andre, holder just ikke saa meget paa Princippet; med Lempe, siger Kvinderne, kan man faa flere Snese Æg i en Humlesæk.

Det mandlige ligner mest Enevoldsmagten — det kvindelige den konstitutionelle Regeringsform.

Regeringsformen her i Landet er efter denne Forklaring den kvindelige, men Mænd *alene* skal bruge den, og hvordan gaar det saa, — ja, smager det ikke tit af Enevoldsmagten alligevel. Mænd alene har ondt ved at bruge anden Form; var Kvinderne med, vilde maaske Tingene lempe sig lidt mere efter hinanden — „Skilt er de daarligst, bedst i Forening”.

I England, hvor en Kvinde skal styre efter den forhandlende Regeringsform, gaar det jo saa udmærket.

Dr. Starcke mente, vi havde ikke vist nogen Interesse for de Sager — lidt nok, det er sandt — men tænk dog paa, hvordan det har været og er tildels endnu; Kvinderne blev set ned paa med Foragt, naar de talte med om Landets Sager.

„Hvor hun er ukvindelig”, om det saa var aldrig saa godt, det hun sagde, det var det Stikord, som altid blev brugt og bruges for en Del endnu. Og det er ikke let at stampe imod Brodden. Faar vi *først Lov* til at være med, saa skal det nok gaa med Kvinderne, som det gik med Bønderne, der ogsaa først fik Interesse for det, da de fik Ret til at være med.

Kommer vi med, saa bliver det jo til at begynde med mest de sociale Spørgsmaal, vi faar Interesse for; hvem ved, maaske Kvinderne kunde række en hjælpende Haand til det store Arbejderspørgsmaal, der nu er brændende over hele Verden. Brugen af Alkohol vilde vi have indskrænket, „den lovbeskyttede Usædelighed” ophævet, Lærerinder anbragte ved alle Skoler hele Landet over, særlig til at undervise de smaa Drenges saavel som Piger. Alle Piger skulde have Undervisning i Haandarbejde og tillige i Husgerning, et Fag, der nu, takket være Frederiksberg- og Københavns Kommune, har begyndt at vinde Plads i Skolen.

Herved vilde der ogsaa aabnes ny Virkeomraader for Kvinder paa Landet, saa at mange vilde afholdes fra at søge til Hovedstaden, der til Ulykke for Landet sluger en stor Del af dets Ungdom, idet denne drages derind og ofte bukker under for dens mange Fristelser.

I København har man gjort de første Skridt til at drage Kvinderne med ind i det kommunale Liv, idet man har valgt en Kvinde ind i en af Skolekommissionerne. En anden Kvinde er valgt til Inspektrice for en af Københavns Friskoler og skal som saadan tage Del i Skolekommissionens Møder.

Dette har været os en stor Glæde, da det er vort Haab. at det vil føre mere efter sig.

Ved Mødet i Sorø blev der sunget en Sang, skrevet i Dagens Anledning, den endte saaledes:

Dersom én vil mig hjælpe det bitterste blot,
Mon jeg jager ham fra mig med Slag;
Og vi Mænd har nu hidtil ej gjort det saa godt,
At paa Hjælpen vi tør kaste Vrag.

Kilde

kvinfo.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Foredrag, Kvindebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jutta-boje-moellers-foredrag-ved-dansk-kvindesamfunds-aarsmoede-1899>